

GAZETA LWOWSKA.

Z Dodatkiem dziennym i tygodniowym, tudzież z Rozmaitościami co Środy kosztuje w prenumeracie: Bez poczty: kwartalnie 4 zł.; miesięcznie 1 zł. 40 centów. Z pocztą kwartalnie 5 zł.; miesięcznie 1 zł. 75 cent. W. A. — Insercyja w półkolumnie, drukiem garmont, 7 centów od wiersza. — Reklamacyje są wolne od opłaty pocztowej.

PRENUMERATA.

Na GAZETĘ LWOWSKĄ z DODATKIEM DZIENNYM i TYGODNIOWYM łącznie z ROZMAITOŚCIAMI wynosi:

Na czwarty kwartał 1859, od 1go października do ostatniego grudnia:

na miejscu : : : : 4 zł. } waluty austr.
z pocztą : : : : 5 zł. }

Z dodaniem 5 cent. na stempel kto żąda osobnego kwitu, a nadto Urzęda i Władze iż nie przyjmują niefrankowanych listów, załączają tyle należności, ile przesłanie kwitu pocztą na ich odległość wynosi.

Przesyłki (franco) odbiera **Kantor Gazety Lwowskiej**, ulica Niższa Ormiańska Nr. 347.

PRZEGLĄD.

Monarchya Austryacka. — Hiszpania. — Anglia. — Francya. — Belgia. — Holandya. — Szwajcarya. — Włochy. — Dania. — Rosya. — Doniesienia z ostatniej poczty. — Kronika.

Monarchya Austryacka.

Sprawy krajowe.

(Dar cesarski na pogorzalców.)

Kuty, 6. września. Wczoraj przed południem przybył tu z najwyższego rozkazu Jego c. k. Apostolskiej Mości generał-major

Springinsfeld z Wiednia, przywoząc znaczną zapomogę dla nieszczęśliwych pogorzalców tujejszych.

Przez resztę dnia wczorajszego i dziś do południa zajmował się dostojny wysłaniec dochodzeniem szkody każdego pogorzalca, i stosownie do tego nastąpi niezwłocznie rozdanie zapomogi.

Niepodobna opisać, z jak głębokiem i radosnem wzruszeniem witała ludność miejska na pogorzalisku tego zwiastuna najwyższej łaski, wielbiąc ze łzami najczulszej wdzięczności ojcowską troskliwość i opiekę, jaką najmiłościwszy Monarcha rozpościera zarówno na wszystkie nawet najodleglejsze części swojego państwa.

Jutro udaje się p. generał z takim samym zleceniem do Czerniowiec, które jak wiadomo poniosły także niedawno znaczną klęskę przez pożar.

W y k a z

monet wybitych po dzień 31. października 1858 w c. k. mennicach austryackich podług postanowień ustawy menniczej z 19. września 1857.

Liczba bież.	Rodzaje monet	Wiedeń		Kremnic		Karlsburg		Medyolan		Wenecya		Razem		Liczba bież.
		sztuki	złotych wal. austr.	sztuki	złotych wal. austr.	sztuki	złotych wal. austr.	sztuki	złotych wal. austr.	sztuki	złotych wal. austr.	sztuki	złotych wal. austr.	
1	I. Monety srebrne wal. austr. Podwójne talary	1644	4932									1644	4932	1
2	związkowe	7008701	10513051,50	1820780	2731170	25632	38448			299128	448692	9154241	1373161,50	2
3	Talary związkowe													3
4	Dwuzłotówki	15571025	15571025	1919699	1919699	340744	340744	1331827	1331827	2009293	2009293	21172588	21172588	4
5	Złotówki	31196724	7799181	2982089	745522,25	1978874	494718,50	824088	206022	2362940	590735	39344715	9836178,75	5
	Cwiczczłotówki													
	Razem	53778094	33888189,50	6722568	5396391,25	2345250	873910,50	2155915	1537849	4671361	3048720	69673188	44745060,25	
6	II. Srebrne monety zdawkowe Dziesiątaki													6
7	Piataki													7
	Razem													
8	III. Miedziane monety zdawkowe. Po 3 centy													8
9	Centy	30304336	303043,36	23496569	234965,69	3731839	37318,39	6332000	66320	3250304	32503,04	67415048	674150,48	9
10	5/10 centa	14610000	73050	11058200	55291			2460000	12300	1948000	9740	30076200	150381	10
	Razem	44914336	376093,36	34554769	29025 669	3731839	37318,39	9092000	78620	5198304	42243,04	97491248	824531,48	
	Suma	98692430	34264282,98	41277337	5686647,94	6077089	911228,59	11247915	1616469	9869665	3090963,04	167164486	45669591,73	
11	IV. Handlowe monety srebrne Talary lewantyńskie po 2 złr. dawnej stopy konwencyjn.	3030125	6060250					949603	1899206	409904	819808	4389632	8779264	11
12	V. Monety złote. Korony	46880	46880			30736	30736					77616	77616	12
13	Półkorony	20268	10134			24842	12421					45110	22555	13
14	Dukaty pojedyncze po 0,242115199 korony	513862	176877,2223	70720	24342,6528	136088	46843,0844	27107	9330,5471	16519	5686,0334	764296	263079,6614	14
15	Dukaty podwójne													15
16	„ poczwórne	25245	34758,4993									25245	34758,4993	16
	Razem	606255	268649,8216	70720	24342,6528	191666	90000,0844	27107	9330,5471	16519	5686,0334	912267	398009,1398	
	Ogół wybitej monety	102328810		41348057		6268755		12224625		10296088		172466335		

Złote waluty austryackiej 45,569.591,73 45569591,73
Złote r. monety konwenc. 8,779.264 po 1,05 zł. wal. austr. 9218227,20
Korony . . . . . 398.009,1393 po 13,75 zł. „ „ 5472625,29
Razem 60260444,50

Wiedźń. 10. września. Zwołana przez Jego c. k. apostolska Mość kapituła orderu Maryi Teresy rozpoczęła swa czynność dnia 6. b. m.

Jak wiadomo, z najwyższego rozkazu miała się odbyć ta kapituła pod prezydencją sędziwego, doświadczonego w boju i walecznego feldmarszałka hrabi Nugent.

Słabość przeszkodziła mu jednak, przeto Jego c. k. apostolska Mość, aby nie zwlekać od czasu obchodu sekularyzacji pierwszej, a od założenia orderu 158mej promocyi, raczył nadmienioną prezydencję poruczyć Jego cesarzewicz, księciu nadmienionemu Arcyksięciu Albrechtowi, temu równie sprawiedliwemu, jak bohaterkiemu i powszechnie poważnemu członkowi tego wysokiego orderu.

Na tym sędzie honorowym funkcjonują panowie feldmarszałek-leitnanci Franciszek książę Liechtenstein, Fryderyk książę Liechtenstein, Zygmunt baron Reischach i Alexander hrabia Mensdorff-Pouilly; następnie pp. generał-majorowie: Józef baron Maroicic di Madonna del Monte, Józef baron Jabłoński del Monte-Berico i Fryderyk baron Packenj-Kielstädten.

Imiona tych kawalerów orderu pochodzących z sławnej wojny roku 1848 i 1849 są dostateczną dla armii rękojmią, że prawdziwie żołnierską bezpartyalnością będą ocenione zasługi kandydatów orderu.

Hiszpania.

(Wyprawa na Maurów. — Zwołanie Korteżów.)

Madryt, 31. sierpnia. *Gaceta Militar.* pisze, że wyprawa na korsarzy liczyć będzie 20 do 30.000 ludzi. Pułki Katalonia i Talavera wyćwiczone bardzo dobrze w używaniu karabinów Minié także i pułk Bourbon brać będą udział w kampanii. Wyprawa odpływa z Malagi. Generał margrabia del Duero obejmuje naczelné dowództwo a pod nim dowodzić będą generałowie Prim, Novaliche i Echague. Oprócz tego wypłynie także hiszpańska fregata pod Tanger, a ma się składać z 1 okrętu liniowego, 2 fregat, 1 korwety, parostatku „Isabella II.” o sile 560 koni. i z innych mniejszych parostatków. *Espana* i *Epoca* potwierdzają te wiadomości. Za wyprawą na Maroko są wszyscy w Hiszpanii, obawiają się tylko by Anglia nie patrzyła na to okiem niechętnym. Tak jednak jak dotąd stać rzeczy nie mogą, chodzi o honor Hiszpanii. Załoga Centy, jak okazuje się teraz, poniosła klęskę w każdej wycieczce z prezydencji dnia 24. i 25. a stanowiska Maurów obrane są tak korzystnie, że komendant Centy postanowił wstrzymać się z wystąpieniem zaczepnym aż do nadejścia posiłków.

— Na ostatnim posiedzeniu ministerjalnej rady uchwalono, zwołać Korteży na dzień 1. października.

Anglia.

(Wychodźstwo. — Rokosz robotników.)

Londyn, 7. września. Dzienniki ogłaszają dokładny wykaz czynności królewskiej komisji, której poruczono starania o najstosowniejsze środki transportowania angielskich wychodźców do australijskich i afrykańskich kolonii: w ciągu upłynionego roku wynajęła komisya 48 okrętów, z tych 14 do nowej południowej Walii, 10 do południowej Australii, 1 do zachodniej Australii i 5 do Przylądka. Do Wiktorji emigrowało 5504, do nowej południowej Walii 6496, do nowej Australii 3712, do zachodniej Australii 198, do Tasmanii 14, do Przylądka 2034 a do Natalu 201 osób. W ogóle 18.159 wychodźców, między tymi 15.941 dorosłych, a z tych 2270 żonatych, 2272 zamężnych, 3955 mężczyzn stanu wolnego, 5745 kobiet stanu wolnego, 1701 chłopców od 1 do 12 lat i 1696 dziewcząt w tym samym wieku; między tymi 18.159 wychodźcami było 9124 z Anglii, 6025 z Irlandyi i 3010 z Szkocyi.

— W sprawie rokoszu robotników budowniczych nie zaszła żadna zmiana. Po dzień dzisiejszy nie ustąpili jeszcze w niezem ani robotnicy przedsiębiorcom, ani przedsiębiorcy robotnikom. Nie bardzo też można ufać pogłosce, że obostrzenie nachyla się do pojednania i że już może w pierwszych dniach przyszłego tygodnia załatwi się cały spór polubownie. To tylko pewna, że nieczynni robotnicy pojmują z każdym dniem lepiej trudność swego położenia. Składki wpływają bardzo skąpo, a ani wsparcia ani zyczliwości nie znajduje się u innych rzemieślników czyli raczej w całym stanie średnim. Zaczyna już wielu dojmować niedostatek a groźna w każdym razie zima zapowiada się już zimnemi mgłami i deszczami. W obec takich następności musi się złamać opór i najzawziętszych podżegaczy. Przyczyni się do tego i inny jeszcze wypadek. Ostatnimi dniami zawiązał się wydział robotników przeciwnych rokoszowi (*Anti-Strike*), który założył sobie walczyć wszelkimi siłami z niesłusznymi żądaniami i uroszczeniami istniejących „towarzystw.” Do tego nowego związku zapisało się już około 1000 robotników i wszyscy postanowili na własnych polegać siłach i stosować swe wymagania według swej wartości a nie według przepisanej taryfy towarzystw robotniczych. Oczywiście, że średnie warstwy popierają wszelkimi sposobami nowe stowarzyszenie. Przedsiębiorcy zapewnili mu już znaczne zasiłki pieniężne, alderman Cablit, obrany sekretarzem towarzystwa, przeznaczył mu zaraz 100 funt. szt.

Francya.

(Wiadomości bieżące. — Proces powstańców w Algierji.)

Paryż, 7. września. Minister spraw wewnętrznych wydał okólnik do prefektów, polecając rychłe wykonanie amnestyi. Poli-

tyczni więźniowie mają być niezwłocznie uwolnieni a na podróż otrzymają potrzebne pieniądze z publicznego skarbu.

— Ministerjum dla Algierji i osad zamorskich przerosi się do wielkiego pałacu na przedmieściu s. Honorjusza.

— Petycja mieszkańców Algierji, by książę Napoleon obł napowrót ministerjum kolonii, liczy już dzisiaj kilka tysięcy podpisów.

— Dyrekcya paryskich zakładów dobroczynnych obwieszcza publicznem uwiadomieniem w czasopismach, że zmarły w Paryżu lord Seymour zapisał testamentem cały swój majątek dobroczynnym zakładom w Paryżu i Londynie.

— Jak słyhać ukaze się na przyszły tydzień nowe dzieło marszałka Niel pod napisem *Rys wojny włoskiej.*

— Na rok 1860 zamierzają urządzić w Paryżu wielką wystawę przemysłową. Otwarcie nastąpiłoby 1. maja.

— Si-Sadokbel-Hadz, przewodzca powstania przytlumionego tak spieszenie przez generała Devaux w górach Aures, stał wraz z 15 spółobzałowanymi przed sądem wojennym w Konstantynie. Indagacye, które dziennikom algierskim zakazano ogłaszać, trwały od 16. po 26. sierpnia i zakończyły się skazaniem wszystkich 16 obzałowanych na śmierć.

Belgia.

(Posiedzenie senatu.)

Bruxela, 3. września. Na dzisiejszem posiedzeniu senatu wytoczyły się rozprawy nad projektem ustawy względem obwarowania Antwerpii i wniosek utrzymał się bez wszelkiej prawie opozycji. Tylko jeden członek prawej strony, hrabia Robrano, wystąpił z zarzutem, że obwarowanie Antwerpii nie przypadnie nikomu na korzyść tylko Anglii, która przedzej czy później zechce ją opanować, podobnie jak Gibraltar. Generał Chazal odpowiedział, że pomijając już wszelkie względy traktatów i praw narodów, Anglia nie pomyśli nigdy o opanowaniu twierdzy, do której obrony potrzeba armii sześćdziesiątysięcznej, podczas kiedy dla Gibraltaru wystarcza załoga o 4 do 5000. Polityczna strona całej kwestyi wyswiecił podobnie jak w izbie reprezentantów p. Rogier. Utrzymują, że opozycja wystąpi silniej dopiero w przyszły poniedziałek przy obradach nad pojedynczemi artykułami. — Wydziały dla spraw wewnętrznych i sprawiedliwości uchwały po czterogodzinnych burzliwych naradach większością dziesięciu przeciw 7 głosom odstąpić od wniesionego w senacie śledztwa w sprawie wyborów do senatu w Löwen i obadwaj senatorowie tego okręgu mogą odtąd zasiadać w senacie.

Holandya.

(Czerw łeśny)

Haaga, 1. września. Takzwany czerw łeśny, który w dawniejszych już latach nabawił wielkiej trwogi zbudowany na drewnianych palach Amsterdam, wyrządził tak wielkie spustoszenia w porcie w Neuwinden, że pozapadały się liczne tamy i obawiają się zamulenia całego portu.

Szwajcarya.

(Popisy wojskowe.)

Popisy i manewry ściągniętych wojsk pod Aarberg trwają od 13. po 21. b. m.; broń szczegółowa odbywa swój kurs od 9. do 12 god. Naczelný dowódzca, pułkownik Egloff upomina w pierwszym rozkazie dziennym wojsko, aby należycie pełniło swa powinność: koniece opiewa:

„Wyszktałcenie wojskowe stanowi węgielny kamień edukacyi republikańskiej i tylko wtedy osiągnie ona piękne wydoskonalenie, gdy będzie prowadzona w duchu Szwajcaryi regenerowanej, i gdy każdy pojedynczy Szwajcar starać się będzie zostać godnym członkiem armii, w tem powołaniu które jej Opatrzność przeznaczyła. Oficerowie i żołnierze! Witam was zyczeniem, ażeby każdy z was starał się przedstawiać piękny obraz wojska, przyzwyczajonego równie do karności, jak do największego przy wielkiem natężeniu poświęcenia, wojska, które wzbudza otuchę, że także w czasach niebezpieczeństwa potrafi do ostatniego tchu bronić białego krzyża w czerwonym polu.“

Włochy.

(Stan rzeczy w Księztwach.)

Do *Union* pisza z Turynu pod dniem 2. b. m. że w Toskanii przygotowuje się teraz wielka reakcya. Obiega we Florencyi adres do Cesarza Francuzów i liczy wiele podpisów między ludem. Rewolucya już od pięciu miesięcy, odjęła ludowi wszelki zarobek, a terażniejsi władcy, ich przyjaciele i przyjaciele przyjaćciół czerpią z budżetu Toskanii, rozrzutność nie ustaje i nastąpić musi niedostatek. Wielki Książę ulubiony był u ludu dla swojej hojności a przy skromnem prowadzeniu domu; robotnicy upatrywali w nim nie tylko pana ale i ojca. Nie może zatem zadziwiać, jeżeli lud ocknąwszy się teraz i zachęcony obecnością posłannika Cesarza Napoleona, ośmiela się wynurzyć swoje zyczenia; rewolucyjny rząd zaś przerażony takim zwrotem, aresztuje i przesładuje bez końca. Kupcy, robotnicy i ludzie z klasy służebnej podpisują bardzo licznie adres do Cesarza; przeciw tym występuje młodzież wspólnie z agentami rewolucyjnego rządu, starają się odwrócić ich od tego przyrzeczeniami albo groźbą, a jeżeli im się nie wiedzie, uciekają się do obelg właściwych gminowi. Nazwisko Poniatowskiego jest dla

stronictwa za annexacya, wyrazem wzgardy; rozszerzają o nim najrozmaitsze pogłoski, zowiąc go płatnym ajentem austriackim sprzysiężonym, który przybył z Paryża.

Na wiadomość, że z Florencyi odejść miała deputacya, ażeby królowi Sardynii zanieść życzenia toskańskiego zgromadzenia, słyszano między innymi wiele głosów wołających wyraźnie: „Teraz nas gubia!“ Wszędzie panuje wielkie wzburzenie a w wojsku objawiają się liczne dezercye.

Podobnie dzieje się w Modenie pod dyktaturą Faryniego, wszędzie okazuje się brak pieniędzy; żołnierze, których Garybaldi nie jest w stanie opłacać, szemrają na swoich przełożonych i na dyktatora, że nie umie temu zaradzić. Adwokat Brofferio, co swoja republikańska wymowa główny wpływ pragnął wywierać, straszyl p. Faryniego, swojego byłego rywala i przez inne osoby udzielił mu rady, żeby wydalil się z miasta; Brofferio przemawiał do ludu, w gwałtownych wyrazach powstawał na królów, przerwany jednak w swojej mowie kilkoma „niech żyje Wiktor Emanuel“, pospieszyl policzyć go do rzędu królów stanowiących wyjątek; gdy jednak w ciągu swojej mowy wtracił kilka nieprzyjaznych wyrazów na Cesarza Napoleona, kazal mu oznajmić przerażony dyktator, ażeby wyjeżdzał co prędzej, gdyż nie może ręczyć za jego bezpieczeństwo. Brofferio korzystał z dobrej rady, i udał się do Bononii, gdzie potrzebują go tamtejsi władcy. Na 12 milionów Włochów przypada nie mniej jak 28 ministrów i kilku dyktatorów; wszyscy dyktatorowie są z Piemontu a Włosi mają w nich wielkie upodobanie. (D. n.)

Dania.

(Zwołanie sejmku.)

Kopenhaga, 4. września. Królewski list otwarty, zwołujący radę państwa tak się wyraża:

„My Fryderyk siódmy i. t. d. oznajmiamy: Postanowiliśmy najlaskawiej zwołać radę państwa na nadzwyczajne zgromadzenie na poniedziałek dnia 26go września b. r. Ogłaszając to Naszym ukochanym i wiernym poddanym, rozkazujemy wszystkim członkom rady państwa na mocy §. 31 konstytucyjnej ustawy dla wspólnych spraw duńskiej Monarchii z dnia 2go października 1855, ażeby w powyż wyrażonym dniu zgromadzili się na naszym zamku Christianborg w naszym rezydencyonalnem mieście Kopenhadze dla zwołania rady państwa, która rozpocznie się o 12. godzinie w południu, do czego mają się zastosować wszyscy członkowie. Pisano na zamku Skodsborg dnia 30. sierpnia 1859 roku. Z załączeniem Naszego królewskiego podpisu i pieczęci. Fryderyk R. Fenger.“

Rosya.

(Rocznica koronacyi. — Regulaey a stosunków włościańskich. — Szkoła dla dziewcząt w Kozaczyźnie uralskiej. — Gubernator Moskwy. — Lustracya okrętów wojennych.)

Petersburg, 6. września. Do B. H. piszą, że na rocznicę koronacyi, która co roku obchodzą z wielką uroczystością zawsze dnia 7. września, czynią już przygotowania. W Jelaguinie będzie festyn ludu.

— Wczoraj wyjechał Cesarz z Carskiego Sioła na przegląd wojsk do Tweru i Moskwy a dnia 6. września powróci.

— Czynności głównego komitetu dla uregulowania włościańskich stosunków postępują i w krótko przyjdą pod obrady także i pojedyncze przygotowawcze projekta do regulaminu odnośnych ustaw. Jak tylko zgromadzi się potrzebna liczba deputowanych, rozpoczyna się obrady nad kodexem gruntowym.

— *Journal de St. Petersburg* pisze: Dnia 18. lipca potwierdził Cesarz projekt na szkołę dla dziewcząt w kraju kozaków uralskich i na próbę nakazał założyć ja na siedm lat. Po upływie tego terminu przedłoży jeneralny gubernator Orenburga i Samary sprawozdanie, jakie zmiany okazały się potrzebne tak co do regulaminu zakładu jak i co do profesorów i kosztów. Uczennice, z wyjątkiem 15, składać się będą z obcych. Najzdolniejsze uczennice pobierać będą nauki także i w języku francuskim, oraz uczyć się będą tańcu i muzyki. Dziewczeta kozaków, które uczyć się będą tylko czytać, pisać i rachować, będą przyjmowane bez różnicy wieku.

— Rzeczywisty radca stanu Kornilow został mianowany cywilnym gubernatorem Moskwy.

— Dnia 22. sierpnia lustrował Cesarz Jego Mość przed Kronsztaodem okręta wojenne, które mają się udać na śródziemne morze i na Amur. Były to korwety „Hangö Udd“ („Hangö Kap“) i „Byk“ tudzież fregata „Ilia Muromec“ pod rozkazami kontradmirała Nordmann, które sterują najprzód do Gibraltaru, a ztamąd w wschodnim kierunku dalej, następnie korweta „Posadnik“ (sędzia w landflowy) i kliper „Najezdnik“ tudzież „Razbojnik“, które popłyną na cichy ocean. Jak widać z nazwy pierwszego okrętu, od czasu zaciągu majtków fińskich, nadają rosyjskim okrętom także nazwy w języku szwedzkim. (jako w naukowym języku Finlandyi.)

Doniesienia z ostatniej poczty.

Bononia, 6. września. Tutejsi władcy rewolucyjni starają się zacierać wszędzie ślady prawowitego rządu. Od 1. września zniżyli herb papieski z tutejszych marek pocztowych. Dyktator Faryni w Modenie zawyrokował wprost weclenie Modeny do Piemontu, zaprowadzając dekretem swoim z 2. b. m. statut piemoncki. Jestto widoczne naruszenie traktatu, zawartego w Villafranca; ale stronictwu rewolucyjnemu idzie właśnie o to, by mniemaniami jedno-

głosnemi uchwałami wikłać jeszcze bardziej stosunki i sprowadzać gwałtowne wypadki. Podobnie postąpił dyktator w Parmie używając nowego rodzaju terroryzmu przeciw żołnierzom i oficerom, którzy trwając w wierności dla Księżny rejentki niecheieli wstąpić w szeregi rewolucyjne: kazal ich ściagać sądownie i karać jak dezterterów. Arcybiskupi w Pizzach, Florencyi, Luccie i Siennie przestali rządowi prowizorycznemu imieniem swych prowincyi kościelnych dobitne oświadczenie, protestując przeciw okólnikom ogłoszonym w *Monitore toscano*. Chodziło to o poddanie duchowieństwa toskańskiego pod bezpośredni nadzór władz rewolucyjnych. Spodziewają się, że za przykładem areypasterzy pójda także szufragani. Tutejszy konwent rewolucyjny nakoniec niepoprzestał na wyroku przyłączenia do Piemontu, lecz miesza się nawet w sprawy Umbryi, i chce imieniem tej prowincyi wysłać adresy do Cesarza Napoleona i Wiktora Emanuela.

Mnichów, 10. września. Papieski nuncyusz, książę Chigi, powołany został telegrafem do Rzymu, by uczestniczyć w naradach nad ważnemi reformami w administracyi.

Przyjechali do Lwowa.

Dnia 12 września.

Hotel rosyjski: PP. Nahujowski Jan, z Kropiwnik. — Lonyay Jan, c. k. rotmistrz, z Waniowa.

Hotel europejski: Hormouzaki Jerzy, z Ostendé. — Starzyński Bojomir, z Derewni.

Hotel angielski: Bandrowski Wojc., adwokat krajowy, z Mostów. — Hr. Drohojewski Zyg., z Krukienie

Hotel krakowski: Stankiewicz, c. k. rotm., z Wiednia.

Pod tygrysa: Dąbrowski Leon, i Milicki Jan, c. k. podporucznicy, ze Stryja.

Wyjechali ze Lwowa.

Dnia 12. września.

PP Springensfeld, c. k. jeneral-major, do Wiednia. — Dąbrowski Elias, c. k. rotmistrz, do Bolechowa. — Duchnowski, c. k. starosta obwodowy, do Żółkwi. — Leśniewicz Kasp., c. k. przeł. powiat., do Starejsoli. — Torosiewicz Fran., do Holhoczy. — Gorzycki Wine., do Pohorylec. — Pajgart Adam, do Sidorowa. — Hr. Borkowski Edward, do Wiednia. — Hr. Borkowski Bol., do Kormaniec. — Koszowski Sew., do Gwoźdzca. — Lonyay Jan, c. k. rotm., do Węgier.

Cyrk Will. Carré.

Dzisiaj wielkie przedstawienie na dochód śmiałego jeźdźca Oskara Carré.

Spostrzeżenia meteorologiczne we Lwowie.

Dnia 10. i 11. września.

Pora	Barometr w mierze parys. sprowadzony do 0° Reaum.	Stopień ciepła według Reaum.	Stan powietrza według wilgotnego	Kierunek i siła wiatru	Stan atmosfery
7. god. zrana	327.35	+ 10.3°	92.8	zachodni sł.	pochmurno
2. god. po poł.	327.21	+ 16.0°	62.5	" "	"
10. god. wiecz.	327.01	+ 12.2°	81.9	" "	"
W nocy deszcz 0...34.					

7. god. zrana	326.74	+ 11.9°	88.9	zachodni mier.	pochmurno
2. god. po poł.	327.29	+ 14.7°	67.0	" sł.	deszcz
10. god. wiecz.	327.36	+ 9.4°	90.7	" "	"
Ilość deszczu 3...52.					

Kurs lwowski.

	Dnia 12. września		gotówką		towarem	
	zł.	c.	zł.	c.	zł.	c.
Dukat holenderski	5	70	5	78	5	78
Dukat cesarski	5	74	5	81	5	81
Półimperyal zł. rosyjski	9	78	9	91	9	91
Rubel srebrny rosyjski	1	87	1	92	1	92
Talar pruski	1	80	1	87	1	87
Polski kurant i pięciozłotówka	—	—	—	—	—	—
Galicyj. listy zastawne za 100 zlr. } bez kup. nów	81	88	82	45	82	45
Galicyjskie obligacye indemnizacyjne } kup. nów	72	25	72	88	72	88
5% Pożyczka narodowa	77	13	78	23	78	23

Kurs listów zastawnych w gal. stan. Instytucie kredytowym.

Dnia 12. września.		zł.	cent.
Instytut kupił prócz kuponów 100 po	wal. austr.	—	—
" przedał " " 100 po		82	—
" dawał " " 100		81	50
" żądał " " 100		—	—
Wartość kuponu od 100 zlr.		—	82½

Telegrafowany wiedeński kurs papierów i weksli.

Dnia 12. września

1. Dług publiczny. A. Państwa. W walucie austriackiej po 5% za 100 zł. —. —. Z pożyczki narodo. po 5% za 100 zlr. 78.10. Z roku 1851 serya B. po 5% za 100 zł. —. —. Z konwersyi kuponów po 5% za 100 zł. —. Metaliki po 5% za 100 zł. 73.50; po 4½% za 100 zł. —. —; po 4% za 100 zł. —. —. po 3% za 100 zł. —. —; po 2½% za 100 zł. —. —; po 1% za 100 zł. —. —. Przeznaczone do losow.: z r. 1834 za 100 zł. —. —; z r. 1839 za 100 zł. —. —. z roku 1854 za 100 zł. —. —. —. Losowane obligacye dawnego długu państwa: po 5% za 100 zł. —. —; po 4½% za 100 zł. —. —; po 4% za 100 zł. —. —. —. Przeznaczone do losowania obligacye dawnego długu państwa w kraju

uprocenowane: po 3% za 100 zł. —; po 2 1/2% za 100 zł. —; po 2 1/4% za 100 zł. —; po 2% za 100 zł. —; po 1 3/4% za 100 zł. —. Przeznaczone do losowania obligacje dawnego długu państwa za granicą uprocenowane: po 5% za 100 zł. —; po 4 1/2% za 100 zł. —; po 4% za 100 zł. —. **B. Krajów koronnych.** Obligacje indemnizacyjne: Niższej Austrii po 5% za 100 zł. —; Węgier —; Banatu Temeskiego, Krocacy i Sławonii —; Galicji —; Bukowiny —; Siedmiogrodu —; innych krajów koronnych —; z klauzulą losowania w roku 1869 —. Lombardoweneckiej pożyczki z roku 1850 po 5% za 100 zł. —.

2. Akcje. Banku narodowego sztuka 869 —; instytutu kredytowego dla handlu i przemysłu 204.50; niższo-austr. towarzystwa eskomtowego —; półn. kolei Cesarza Ferdynanda za 1000 zł. —; towarzystwa kolei żelaznej państwa —; zachod. kolei Cesarzowej Elżbiety po 200 zł. za 100 zł. (50%) wpłaty —; połud.-półn.-niemieckiej kolei komunik. —; kolei Cisy po 200 zł. m. k. —; lomb.-weneck. kol. żelaz. —; wsch. kolei Cesarza Franciszka Józefa —; austr. towarzystwa żegluga parowej na Dunaju po 500 zł. —; Lloyd'a w Tryeście po 500 zł. —.

3. Listy zastawne. Banku narod. w mon. konw.: na 12 miesięcy po 5% za 100 zł. —; na 6 lat po 5% za 100 zł. —; na 10 lat po 5% za 100 zł. —; przeznaczone do losowania po 5% za 100 zł. —; w wa-

lucie austriackiej: na 12 miesięcy po 5% za 100 zł. —; przeznaczone do losowania po 5% za 100 zł. —; galic. instyt. kred. po 4% za 100 zł. —.

4. Losy. Instytutu kredyt. dla handlu i przemysłu sztuka —; towarzystwa żegluga parowej na Dunaju —; pożyczka miasta Tryestu za 100 zł. —.

Kurs wexlowy. Na 3 miesiące: Amsterdam za 100 holenderskich florenów —; Augsburg za 100 zł. połudn. niemieck. waluty —; Berlin za 100 talarów —; Wrocław za 100 talar. —; Frankfurt n. M. za 100 zł. połudn. niemieck. waluty —; Genua za 100 lirów piemonckich —; Hamburg za 100 marko banko —; Lipsk za 100 talarów —; Liwurna za 100 lirów toskańskich —; Londyn za 100 funtów szterl. 125.80; Lugdun za 100 franków —; Medyolan za 100 zł. waluty austriack. —; Marsylia za 100 frank. —; Paryż za 100 fr. —; Praga za 100 zł. wal. austr. —; Tryest za 100 zł. wal. austr. —; Wenecya za 100 zł. wal. austr. —.

Na 31 dni. Bukareszt za 100 piastrow wołoskich —; Konstantynopol za 100 piastrow tureckich —; Wexlowe dyskonto banku narod. 5% — procent od zaliczek banku narodowego na papiery publiczne 5% —.

Kurs złota. Dukaty ces. mennicze 5.90, dukaty ces. pełnej wagi —, korony —, półkorony —.

Kurs giełdy wiedeńskiej.

Dnia 10. września.

Dług publiczny.

A. Państwa.

	pien.	towar.
W austr. wal. po 5% za 100 zł.	69.—	69.—
Z pożyczki narodow. po 5% za 100 zł.	78.10	78.20
Z roku 1851, ser. B. po 5% za 100 "	—	—
Metaliki po 5% za 100 zł.	74.—	74.25
dtto. " 4 1/2% za 100 zł.	65.—	65.50
Przeznac. do wylos. z r. 1834 za 100 zł.	295.—	300.—
" 1839 " 100 "	117.—	118.—
" 1854 " 100 "	109.—	109.25
Renty Como po 42 lir. austr.	15.50	16.—

B. Krajów koronnych

	pien.	towar.
Niższej Austrii	92.—	93.—
Węgier	72.—	73.—
Banatu Temeskiego, Krocacy i Sławonii	71.—	71.50
Galicji	72.50	73.50
Bukowiny	70.50	71.25
Siedmiogrodu	70.50	71.50
innych krajów koronnych	84.—	93.—
Z klauzulą losowania w r. 1867	—	—

Akcje.

Banku narodowego sztuka	888.—	890.—
Instytutu kredytowego dla handlu i przemysłu po 200 zł. wal. austr.	208.20	208.30

Niższo-austr. towarzystwa eskomt. po

500 zł. mon. konw.	545.—	550.—
Północnej kolei Cesarza Ferdynanda po 1000 zł. mon. kon.	1802.—	1805.—
Towarzystwa kolei żelaznej państwa po 200 zł. mon. konw. czyli 500 fr.	258.—	258.50
Kolei Cesarzowej Elżbiety po 200 zł. mon. kon. za 100 zł. (50%) wpłaty	172.50	173.—
Połud.-półn.-niemieckiej kolei komunikacyjnej po 200 zł. m. k.	139.—	139.50
Kolei Cisy po 200 zł. m. k. po 100 zł. (50%) wpłaty	105.—	105.—
Lomb.-weneckiej kolei żelaznej po 570 lir. austr. czyli 192 zł. m. k. z 76 zł. 48 kr. (40%) wpłaty	118.—	120.—
Wsch. kolei Cesarza Franciszka Józefa po 200 zł. czyli 500 frank. z 60 zł. (30%) wpłaty	—	—
Austr. towarz. żegl. par. po 500 zł. m. k.	452.—	454.—
Lloyda austr. w Tryeście po 500 "	261.—	262.—

Listy zastawne.

Banku narodowego w mon. kon. 6letnie po 5% za 100 zł.	97.50	98.—
10 " " 5% " 100 "	93.50	94.—
przeznaczone do losowania po 100 zł.	87.—	87.50
na 12 miesięcy 5% za 100 zł.	99.75	100.—
Banku narodowego w wal. austr. przeznaczone do losowania po 5% za 100 zł.	82.50	82.75

Losy.

Instyt. kredyt. dla handlu i przemysłu po 100 zł. waluty austr. za sztukę	96.—	96.25
Towarz. żegluga parowej na Dunaju po 100 zł. mon. kon.	102.—	103.—
Esterhazego 40 zł. m. k.	80.—	82.—
Salna 40 " "	40.—	40.50
Palfiego 40 " "	37.75	38.25
Clarego 40 " "	37.50	38.—
St. Genois 40 " "	36.—	36.50
Windischgrätza 20 " "	24.75	25.25
Waldsteina 20 " "	26.50	27.—
Keglevicha 10 " "	14.50	15.—

Na 3 miesiące.

Augsburg za 100 zł. połud.-niemieckiej waluty 5%	103.—	103.50
Frankfurt n. M., za 100 zł. połud.-niemieckiej waluty	103.50	104.—
Hamburg za 100 marko banko 2 1/4%	91.—	91.50
Londyn za 100 funtów szterl. 3%	121.25	121.50
Paryż, za 100 franków 3%	48.20	48.30

Kurs złota.

	pien.	towar.
Dukaty ces. mennicze 5 zł.	72 cen.	5 zł. 74 cen.
Korona	16 "	40 " 16 " 43 "
Napoleonor	9 "	67 " 9 " 69 "
Rosyjski imperyal	9 "	80 " 9 " 82 "

KRONIKA.

Telegraf podczas wojny. Po raz pierwszy w cesarstwie austriackim od czasu zaprowadzenia telegrafów rządowych nadarzyła się sposobność udowodnić, jak ważnym to jest instytut w czasach wojennych, i niepotrzeba wyświecać, jakie były skutki tej komunikacji, która w jednej chwili dosięgała ostatecznych słupów granicznych, i łączyła się oraz z centralnym punktem monarchii.

Liczy przemawiają najwyraźniej.

Poniższy wykaz depezy przesłanych w pierwszej połowie roku 1859 poda dokładne wyobrażenie o czynności telegrafu podczas tego peryodu.

Na telegraficznych stacjach austriackich oddano:

	Depesze rządowe	o słowach	Depesze prywatne	o słowach	Razem	
					depeze	słowa
w styczniu 1859	9739	438.280	25.893	522.407	35.637	960.687
w lutym "	8456	486.673	24.713	504.953	33.169	991.631
w marcu "	18.146	864.312	36.596	749.399	54.742	1.613.711
w kwietniu "	21.060	1,099,049	35.300	1,354,810	56.360	2,453,859
w maju "	24.886	1,043,569	42.314	788.001	67.200	1,831,670
w czerwcu "	22.795	911.005	32.218	667.656	55.013	1,578,661

Suma | 105.082 | 4,842,888 | 197.039 | 4,587,231 | 302.121 | 9,430,119

Do tego należą jeszcze 68.075 z zagranicy nadesłanych i przez Austrię przeprowionych depezy o 1,666.107 słowach, przeto ogółem liczba depezy przeprowionych w pierwszej połowie słonecznego roku 1859 na telegraficznych liniach austriackich wynosi 370.196 o 11,096.226 słowach.

Przeciętnie składa się każde słowo z 8 liter, każda litera z 3, każda cyfra z 5 znamion telegraficznych, t. j. punktów i trósek, na których utworzenie potrzeba tyleż oddzielnych od siebie prądów elektrycznych posyłać od jednej stacji do drugiej.

Weźmy jeszcze na uwagę znamiona do wezwania stacji, kolacyonowania cyfer, nazwisk i słów niezrozumiałych, tudzież inne skazówki potrzebne do zrozumienia jednej stacji między drugą przy przesyłaniu depezy, a pojmijmy, że do przesłania wyżej przytoczonej liczby telegramów, musiało więcej niż miliard pojedynczych elektrycznych prądów przebiec austriacką sieć telegraficzną. Powyższy wykaz dowodzi zarazem, że wypadki wojenne zamiast zmniejszyć komunikację depezy prywatnych, owszem przyczyniły się znacznie do powiększenia korespondencji prywatnej.

Przyczynę tego należy upatrywać w chwiejności giełd podczas wypadków wojennych i w otwartym przeto polu do spekulacji, następnie w podniesieniu się komunikacji handlowej artykułami potrzebnymi do uzbrojenia i zaopatrzenia armii.

To powiększenie korespondencji prywatnej stawia oraz dowód, że istniejące środki zarządu zdołały uczynić zadość nie tylko znacznej korespondencji rządowej, lecz także komunikacji prywatnej.

Nigdy podczas wojny austriackiej nie były linie telegraficzne zamknięte dla komunikacji prywatnej, a nawet na przypadek ostatecznej potrzeby, pozwolone w zasadzie podwyższenie należności za wewnętrzne depeze prywatne, co by właściwie zmierzało do bezpośredniego ścieśnienia komunikacji, nie przyszło do skutku.

Nie zdziwi to nikogo, że przy nadzwyczajnem nagromadzeniu depezy rządowych, mianowicie na tych liniach, które łączą stolicę państwa z widownią wojny, musiały czasami zachodzić spóźnienia w przesyłaniu depezy prywatnych.

Ale ostatnia wojna przyczyniła się nie tylko do powiększenia korespondencji na pociągniętych już dawniej liniach, lecz wpłynęła także mocno na rozszerzenie i uzupełnienie austriackiego urzędu telegraficznego, gdyż pociągnięto nowe druty i otworzono nowe stacje telegraficzne, które chociaż z początku utworzone na zamiary wojenne, teraz obrócone są na komunikację prywatną.

W ogóle utworzono od początku 1859 w Austrii 565 mil telegraficznych, o trzydziestu stałych stacjach. Na utworzenie tych linii potrzebowano 703.5 cetn. miedzi, a 4324 cetn. drutu żelaznego, tudzież 94.244 podpórek czyli słupów.

Z budowli telegraficznych wzniesionych w zamiarach wojskowych nadmienimy tylko o tych, które w Wenecji za pomocą pociągniętego przez laguny drutu połączono telegraficznie dziewięć fortów między sobą i z gmachem komendy fortecznej.

Pozostaje nam jeszcze przytoczyć niektóre szczegóły o założeniu telegrafów polowych.

Wyszły z warsztatów należących do centralnej władzy administracyjnej według instrukcji wydanych przez władze wojskowe.

Jeden oddział polnego telegrafu składa się z zupełnych aparatów na dwie stacje telegraficzne i z przewodniego materiału (drugi z izolatorami i drutem) na dwie mile. Materiał ten zapakowany jest na pięciu wozach.

Rządowy instytut telegraficzny założył 18 oddziałów zupełnych, a zatem 36 stacji z przewodnim materiałem dla 36 mil na 90 wozach. Ustawianiem i posługą telegrafów polnych zajmowali się urzędnicy rządowego zakładu telegraficznego.

Z tego krótkiego opisu okazuje się, że austr. instytut telegraficzny wśród trudnych stosunków pierwszej połowy h. r. rozwinął nadzwyczajną czynność, która stawia najświetniejszy dowód o stosownem urządzeniu, zdatnem kierownictwem i zupełnem poświęceniu się przynależnych urzędników.